

Nowe liceum i technikum

REFORMA 2019

Przedmiot:

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Zakres:

ROZSZERZONY

Zasadnicza zmiana w stosunku do podstawy programowej z 2012 roku

- **Większa liczba godzin** na realizację przedmiotu w cyklu nauczania.
- **Nowe wymagania ogólne** określone w celach kształcenia.
- **Nowe wymagania szczegółowe** określone w treściach nauczania.
- W zalecanych warunkach i sposobie realizacji **nie zostały określone zadania szkoły w kwestii kształtowania postaw u uczniów.**
- W zalecanych warunkach i sposobach realizacji **nie zaznaczono możliwości wykorzystania korelacji międzyprzedmiotowej.**

SZCZEGÓŁOWE PORÓWNANIE PODSTAW PROGRAMOWYCH: Z 2012 R. I 2018 R.

Obszar	Podstawa programowa z 2012 r.	Podstawa programowa z 2018 r.
Dane podstawowe wynikające z siatki godzin		
Liczba godzin na realizację przedmiotu w cyklu nauczania	180	240
Tygodniowy wymiar godzin na realizację przedmiotu	6	8
Klasa, w której należy realizować przedmiot	2, 3	Możliwa jest zarówno integracja treści zakresu rozszerzonego z zakresem podstawowym, jak i realizacja od klasy pierwszej zakresu podstawowego, a od klasy drugiej zakresu rozszerzonego
Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej		
Cele edukacyjne	<p>Zawarte w celach kształcenia jako wymagania ogólne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie i tworzenie informacji 2. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów 3. Współdziałanie w sprawach publicznych (nie występuje w nowej podstawie) 4. Znajomość zasad i procedur demokracji 5. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej (sposób działania władz publicznych i innych podmiotów życia publicznego, prawa i obowiązki obywatela RP, prawo i prawa człowieka w codziennym życiu obywatela oraz przypadki ich łamania) 6. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie (sytuacja społeczności lokalnej, Polski, Europy i świata, złożoność zjawisk społeczno-politycznych, ekonomicznych i kulturowych) 	<p>Zawarte w celach kształcenia jako wymagania ogólne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wiedza i rozumienie (zawierają: znajomość zasad i procedur demokracji, znajomość podstaw ustroju RP oraz dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie) 2. Wykorzystanie i tworzenie informacji (zawiera umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów publicystycznych i popularnonaukowych oraz interpretacji innych źródeł, a także tworzenia własnej wypowiedzi na temat zjawisk życia społecznego, w tym politycznego oraz ich oceny) 3. Rozumienie siebie oraz rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów (w tym poddawanie krytycznej analizie własnych opinii, formułowanie hipotez dotyczących ważnych problemów społecznych, rozpoznawanie przypadków łamania prawa i praw człowieka oraz mechanizmów dochodzenia tych praw) 4. Komunikowanie i współdziałanie (rozwijanie umiejętności dyskusowania z poszanowaniem godności innych uczestników, tworzenie strategii argumentowania i przedstawiania swojego stanowiska na forum publicznym z szacunkiem dla odmiennych poglądów)
Nauczyciel a realizacja podstawy programowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowym zadaniem nauczyciela jest wyposażenie ucznia w wiedzę, umiejętności i kształtowanie postaw: zaangażowania w działania obywatelskie, wrażliwość społeczną, odpowiedzial- 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowym zadaniem nauczyciela jest: <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie w uczniach aktywności społecznej, empatii, odpowie-

Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej

Nauczyciel a realizacja podstawy programowej

- ność, poczucie więzi ze wspólnotami: lokalną, narodową, europejską i globalną, patriotyzm obywatelski, tolerancję, przeciwstawianie się przejawom dyskryminacji.
2. Do zadań nauczyciela należy **również realizowanie treści nauczania** określonych w podstawie programowej w formie uczniowskiego projektu edukacyjnego w ilości nie mniej niż 10%. Wskazane jest, by każdy uczeń uczestniczył w co najmniej jednym projekcie. Ważne jest też zachęcanie uczniów do projektów interdyscyplinarnych, wychodzących poza ramy wiedzy o społeczeństwie, we współpracy z nauczycielami języka polskiego, historii, geografii.
 3. Zadaniem nauczyciela jest nie tylko **rozwijanie u uczniów kompetencji obywatelskich i społecznych** (w ramach kompetencji kluczowych), lecz także przyswojenie przez nich krytycznego i refleksyjnego podejścia do omawianych zagadnień oraz dostrzeżenia i rozumienia ich złożoności. Jednym słowem – **uczenie krytycznej analizy**.
 4. W podstawie programowej pojawia się refleksyjny stosunek do świata społecznego, dlatego nauczyciel powinien zapewnić uczniowi nie tylko jego rozumienie, lecz także kształtowanie umiejętności poddawania ocenie omawianych zjawisk i uzasadniania swoich poglądów.
 5. Nauczyciel ma tak organizować zajęcia, aby uczniowie w znacznie większym stopniu korzystali z materiałów spoza podręcznika.
 6. **Nauczyciel w procesie kształcenia jest przewodnikiem i pośrednikiem, a kształcenie nastawione jest na uczestnictwo** (odnoszenie się do doświadczeń i obserwacji uczniów, krytyczne podejście do omawianych treści i wykorzystywanych źródeł, wskazywanie argumentów „za i przeciw”, korzystanie z metod aktywizujących uczniów).
 7. **Nauczyciel ma swobodę w doborze metod dydaktycznych**, z wyjątkiem realizacji wymagań szczegółowych, które sugerują już pewną formę pracy, np. uczeń opracowuje według wzoru projekt statutu stowarzyszenia, pisze odwołanie od decyzji administracyjnej.
 8. **Ocenianie uczniów** – ocena ma dotyczyć wiedzy ucznia, jego obywatelskich umiejętności, uczestnictwa w zajęciach i pozalekcyjnej aktywności (np. w realizacji projektów uczniowskich). Ocenie nie powinny podlegać wyrażane przez uczniów poglądy, przekonania i postawy – nie należy jednak tolerować wypowiedzi

działności wobec innych, samodzielności i umiejętności funkcjonowania w grupach społecznych;

- ugruntowanie postawy szacunku dla dziedzictwa narodowego i ogólnoswiatowego oraz ciekawości poznawczej, otwartości i tolerancji;
 - rozwijanie umiejętności sprzyjających aktywności w różnych obszarach życia społecznego oraz przy dokonywaniu przez uczniów świadomych i racjonalnych wyborów w życiu publicznym.
2. Uczeń ma być zdolny do planowania własnego rozwoju, a co za tym idzie – **musi zaistnieć kształcenie kompetencji kluczowych**, takich jak: społeczne i obywatelskie, uczenia się, posługiwania się nowoczesną techniką informacyjną.
 3. **Od nauczyciela wymaga się zwrócenia szczególnej uwagi na złożone umiejętności kognitywne: wiedza, rozumienie, zastosowanie, analiza, synteza i ocena.**
 4. Nauczyciel powinien korzystać z następujących metod dydaktycznych: nauczanie problemowe, metody kształtujące umiejętności społeczne, twórczego myślenia i rozwiązywania problemów (np. drzewo decyzyjne, metaplan, analiza SWOT).
 5. W celu rozwijania umiejętności komunikacji i współdziałania **nauczyciel winien stosować metody pracy grupowej**, w tym wspomniane wcześniej uczniowskie projekty edukacyjne (każdy uczeń powinien uczestniczyć w minimum ośmiu projektach). Należy również wykorzystywać różne formy dyskusji, która w określonych przypadkach powinna być podbudowana lekturą, np. kwestia deformacji w postrzeganiu innych kultur, kwestie różnorodności traktowania w pamięci społecznej okresu PRL-u oraz jego rozliczenia czy mechanizmy sprawowania władzy i znaczenie klientelizmu w sprawowaniu władzy.
 6. Zaleca się również, aby nauczyciel korzystał z nowych technologii (w tym z aplikacji dydaktycznych), organizował wycieczki edukacyjne oraz realizował niektóre treści nauczania poprzez lekcje organizowane we współpracy z uczelniami wyższymi, urzędami administracji rządowej i samorządowej oraz z organizacjami pozarządowymi.
 7. **Nauczyciel ma swobodę w doborze metod dydaktycznych**, z wyjątkiem realizacji wymagań szczegółowych, które sugerują już pewną formę pracy, np. uczeń pisze wystąpienie publiczne o przy-

Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej

	<p>i zachowań sprzecznych ze standardami praw człowieka. Wskazane jest uzupełnianie oceny oceną kształtującą.</p>	<p>padkach potwierdzonego naruszenia praw lub wolności człowieka w Rzeczypospolitej Polskiej czy pisze akt oskarżenia prywatnego.</p> <p>8. Ocenianie uczniów winno przebiegać na takich samych zasadach, jak podczas realizacji podstawy programowej z 2012 r. oraz być zgodne z wewnątrzszkolnym systemem oceniania i z przedmiotowym systemem oceniania.</p>
Zadania szkoły	<ol style="list-style-type: none"> 1. W podstawie programowej określone zostały zadania szkoły, która powinna zapewnić takie warunki w kwestii kształtowania postaw u uczniów (wymienionych w pkt.1 w części tabeli <i>Nauczyciel a realizacja podstawy programowej</i>), aby uczniowie np.: <ul style="list-style-type: none"> – mieli dostęp do różnych źródeł informacji, – uczyli się planować i realizować projekty edukacyjne, – brali udział w dyskusjach i debatach na różnych forach oraz w życiu społeczności lokalnej, – pracowali nad rozwiązywaniem wybranych problemów swego otoczenia i szerszych społeczności, – nawiązywali kontakty i współpracowali z organizacjami społecznymi i instytucjami publicznymi. 2. W podstawie programowej zaznaczono możliwość wykorzystania korelacji międzyprzedmiotowej, np. w projektach edukacyjnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. W podstawie programowej nie zostały określone zadania szkoły. 2. Nie zaznaczono również możliwości wykorzystania korelacji międzyprzedmiotowej, chociażby w projektach edukacyjnych.
Różnice programowe	<p>Wymagania szczegółowe są przypisane do następujących obszarów merytorycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Życie w społeczeństwie</i> (człowiek jako jednostka w społeczeństwie, charakterystyka życia społecznego, naród, kultura, edukacja, spory światopoglądowe obywatel w państwie, społeczeństwo obywatelskie, opinia publiczna, środki masowego przekazu) 2. <i>Życie publiczne i instytucje polityczne na poziomie lokalnym i krajowym (demokracja – zasady, procedury i mechanizmy, myśl polityczna, państwo, ustrój polityczny Rzeczypospolitej Polskiej)</i> 3. Prawo i prawa człowieka (system prawny RP, główne gałęzie prawa w RP, prawa człowieka w Polsce i na świecie) 4. Wybrane zagadnienia ogólnowiatowe – Polska, Europa, świat (polska polityka zagraniczna, stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym, globalizacja współczesnego świata, systemy bez- 	<p>Wymagania szczegółowe są przypisane do następujących obszarów merytorycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Życie w społeczeństwie (człowiek w społeczeństwie, różnorodność kulturowa, struktura społeczna i problemy społeczne, aspekty etniczne życia społecznego, społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna, edukacja i nauka – ta treść programowa została zapisana w podstawie na zakończenie realizacji wszystkich obszarów i zawiera w sobie informacje dotyczące m.in. podziału nauk społecznych i humanistycznych oraz wkładu w nauki społeczne znanych na świecie Polaków, nie pojawia się natomiast wykazanie zależności między systemem edukacyjnym a rynkiem pracy) 2. Życie publiczne i instytucje polityczne na poziomie lokalnym i krajowym (państwo, myśl polityczna i demokratyzacja, rywalizacja o władzę, modele sprawowania władzy, sprawowanie władzy

Obszar

Podstawa programowa z 2012 r.

Podstawa programowa z 2018 r.

Realizacja przedmiotu – zagadnienia z podstawy programowej

Różnice programowe

pieczeństwa i współpracy, integracja europejska, Europa wśród światowych mocarstw, Polska w Unii Europejskiej).

w Rzeczypospolitej Polskiej – to głównie zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa narodowego, polityki gospodarczej, społecznej i kulturalnej realizowanej przez państwo; kontrola władzy)

3. Prawo i prawa człowieka (system prawa w RP, prawa człowieka i ich ochrona międzynarodowa)
4. Wybrane zagadnienia ogólnoswiatowe (ład międzynarodowy, integracja europejska, polska polityka zagraniczna).